

OPINIA NR 36/2026
PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA
Z DNIA 7 lipca 2026 r.

dotycząca projektu uchwały w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących pilnych działań na rzecz ochrony życia i zdrowia mieszkańców w związku z zagrożeniem ze strony dzików na terenach zabudowanych Miasta Krakowa - druk nr 1361.

Na podstawie § 30 ust. 4 pkt 4 Statutu Miasta Krakowa stanowiącego załącznik do uchwały nr XLVIII/435/96 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 kwietnia 1996 r. w sprawie Statutu Miasta Krakowa (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego z 2019 r., poz. 7074 oraz z 2020 r. poz. 919) oraz pisma Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 maja 2026 r. w zw. z art. 67 ust. 4 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 472)

Przedstawia się opinię dotyczącą projektu uchwały wniesionego przez Grupę Radnych Miasta Krakowa w sprawie ustalenia kierunków działania dla Prezydenta Miasta Krakowa dotyczących pilnych działań na rzecz ochrony życia i zdrowia mieszkańców w związku z zagrożeniem ze strony dzików na terenach zabudowanych Miasta Krakowa - **druk nr 1361.**

Projekt uchwały wyznacza kierunki działania dla Prezydenta Miasta Krakowa w zakresie ograniczenia zagrożeń związanych z obecnością dzików na terenach zabudowanych Miasta. Należy podkreślić, że działania zmierzające do ograniczenia konfliktów na linii człowiek – dzik są od dłuższego czasu prowadzone przez Miasto Kraków, przy wykorzystaniu dostępnych i zgodnych z obowiązującymi przepisami narzędzi.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w Urzędzie Miasta Krakowa funkcjonuje *Zespół Zadaniowy ds. rozwiązania problemu nadmiernej ilości dzików na terenie Miasta Krakowa*, którego zadaniem jest koordynacja działań różnych jednostek i służb. Obecnie prowadzone są prace nad zmianą składu *Zespołu*, tak aby miał on bardziej interdyscyplinarny charakter oraz obejmował przedstawicieli szerszego grona specjalistów zajmujących się problematyką zarządzania populacją dzików w środowisku miejskim.

Miasto prowadzi również działania mające na celu wdrażanie dobrych praktyk stosowanych w innych samorządach. W tym zakresie odbywają się spotkania z ekspertami zewnętrznymi. Na ostatnie spotkanie *Zespołu* zaproszony został m.in. Pan Robert Skrzypczyński z Biura Urbanistyki Wielogatunkowej, który przedstawił zastosowane w Gdyni rozwiązania mające na celu ograniczenie populacji dzików w mieście, oparte przede wszystkim na metodach nieśmiercionośnych oraz zarządzaniu przestrzenią miejską w sposób ograniczający konflikty pomiędzy ludźmi a dzikimi zwierzętami. Doświadczenia z poprzednich lat pokazują jednak, że stosowanie chociażby repelentów nie przynosiło oczekiwanych rezultatów i nie stanowi skutecznej metody ograniczania obecności dzików na terenach miejskich.

Jednocześnie należy wskazać, że możliwości działania Miasta są istotnie ograniczone obowiązującymi przepisami prawa. Na terenie całego kraju obowiązuje zakaz relokacji dzików, wynikający z przepisów dotyczących przeciwdziałania afrykańskiemu pomorowi świń (ASF). Pomimo tego, że na terenie województwa małopolskiego obecnie nie występują ogniska ASF, obowiązujące regulacje uniemożliwiają przemieszczanie odłowionych zwierząt do innych miejsc. Tym samym znacząco ograniczony jest katalog dostępnych działań, które można zastosować na terenie Miasta.

Problem występowania dzików zarówno w Krakowie, jak i w większości innych miast w Polsce nie jest rozwiązany, a w świetle braku stosownych ogólnokrajowych regulacji prawnych trudno spodziewać się jego rychłego zażegnania. W Polsce kompetencje w zakresie zwierzyny łownej, w tym również dzików, posiada Polski Związek Łowiecki. W związku z powyższym kompetencje z zakresu kształtowania struktury i liczebności populacji tego gatunku posiadają tylko i wyłącznie władze łowieckie, które jednocześnie nie znajdują swojej właściwości w miejscach obecnie najliczniejszego bytowania dzików, czyli w zabudowanych rejonach miast.

W roku łowieckim 2025/2026 Koła Łowieckie pozyskały łącznie 627 dzików, w tym:

- Koło Łowieckie „Podwawelskie” pozyskało 451 dzików (zgodnie z planem łowieckim na rok 2025/2026 minimalne pozyskanie wynosi 276 sztuk),
- Koło Łowieckie „Orlik” pozyskało 75 dzików (zgodnie z planem minimalne pozyskanie wynosi 60 sztuk),
- Koło Łowieckie „Luty Tur” pozyskało 101 dzików (zgodnie z planem minimalne pozyskanie wynosi 76 sztuk).

Należy podkreślić istniejące ograniczenia dotyczące stosowania odstrzału. Zgodnie z obowiązującymi przepisami prowadzenie odstrzałów jest niedopuszczalne w odległości mniejszej niż 150 metrów od zabudowań, co w warunkach zwartej zabudowy miejskiej w praktyce znacząco ogranicza możliwość wykorzystania tej metody.

W rejonach wyłączonych z obwodów łowieckich działania w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańcom w sytuacjach bezpośredniego zagrożenia ze strony dzików podejmuje działające na zlecenie Miasta całodobowe pogotowie dla dzikich zwierząt. Pogotowie to prowadzi odstrzały redukcyjne oraz odłowy przy użyciu 3 odłowni, działających na terenie Krakowa w rejonie Zakrzówka, Ruczaju oraz Borku Fałęckiego. W bieżącym roku planuje się zwiększenie liczby odłowni o dodatkowe 3, w ramach umowy na prowadzenie pogotowia dla dzikich zwierząt. Nowe odłownie zostaną umieszczone w miejscach, gdzie do tej pory zanotowano największą liczbę interwencji. Przy pomocy odłowni w 2025 r. pozyskano w sumie 220 dzików.

Warto zwrócić uwagę, że problem obecności dzików na terenach Krakowa ma charakter wieloczynnikowy i nie może być rozpatrywany wyłącznie przez pryzmat liczebności populacji. Na migrację zwierząt wpływają między innymi rozbudowa Miasta oraz przerywanie naturalnych korytarzy migracyjnych dzikich zwierząt. Istotne znaczenie mają również rozległe uprawy kukurydzy w otoczeniu Krakowa, które stanowią atrakcyjną bazę pokarmową dla dzików. W literaturze przedmiotu wskazuje się ponadto na możliwość występowania grzybów rozwijających się na kukurydzy, których metabolity mogą wpływać na gospodarkę hormonalną zwierząt.

Istotnym czynnikiem zwiększającym atrakcyjność terenów miejskich pozostaje również działalność człowieka. Nadal dochodzi bowiem do przypadków dokarmiania dzików, niewłaściwego zabezpieczenia posesji, pozostawiania bioodpadów w łatwo dostępnych miejscach oraz prowadzenia otwartych kompostowników. Dodatkowo niekoszone działki i zaniedbane tereny zielone zapewniają tym zwierzętom dogodne miejsca schronienia. Nie bez znaczenia pozostają także zachowania właścicieli psów. Coraz częściej dochodzi do sytuacji, w których psy puszczane bez smyczy płoszą lub osaczają dziki, prowokując ich gwałtowne reakcje.

Kwestie związane z właściwym gromadzeniem odpadów komunalnych oraz utrzymaniem pojemników na odpady w odpowiednim stanie sanitarnym i technicznym są już objęte obowiązkami właścicieli nieruchomości wynikającymi z ustawy z dnia 13 września

1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz postanowieniami Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków, wprowadzonego uchwałą nr LXXXIII/2359/22 Rady Miasta Krakowa z dnia 27 kwietnia 2022 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków. W szczególności właściciele nieruchomości zobowiązani są do zabezpieczenia miejsc gromadzenia odpadów oraz pojemników w sposób ograniczający dostęp zwierząt do odpadów. Obowiązek ten spoczywa na właścicielu nieruchomości i nie wymaga wprowadzania dodatkowych regulacji wykraczających poza obecnie obowiązujące przepisy. Natomiast na etapie prac nad zmianą ww. Regulaminu zostanie wzięte pod uwagę doprecyzowanie obowiązków właścicieli nieruchomości w zakresie pozostawiania resztek żywności.

Na terenie Gminy Miejskiej Kraków selektywnie zbierane bioodpady są odbierane we wszystkich typach nieruchomości z częstotliwością raz na tydzień. W przypadku nieruchomości, na której zamieszkują mieszkańcy w zabudowie jednorodzinnej, właściciele nieruchomości obowiązani są do selektywnego zbierania bioodpadów do pojemnika koloru brązowego oznaczonego napisem „Bio” lub worka koloru brązowego oznaczonego napisem „Bio” (art. 4 ust. 1 lit. d) Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miejskiej Kraków). Ponadto są oni zobowiązani m.in. do wystawiania pojemników/worków z odpadami komunalnymi w dniu odbioru (art. 25 ust. 2 ww. Regulaminu).

Osobnym zagadnieniem pozostaje kwestia korzystania z koszy ulicznych, które nie są przeznaczone do gromadzenia odpadów pochodzących z gospodarstw domowych, tylko do zbierania odpadów powstających w przestrzeni publicznej. Umieszczanie w nich odpadów pochodzących z gospodarstw domowych prowadzi do ich przepelnienia, co zwiększa ryzyko zaśmiecania terenu oraz zwiększa ryzyko przyciągania dzików, ptaków oraz innych zwierząt.

W celu ograniczenia tego zjawiska Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Krakowie sukcesywnie wyposaża kosze uliczne w specjalne nakładki uniemożliwiające wrzucanie większych odpadów oraz utrudniające zwierzętom dostęp do zawartości pojemników. Obecnie na terenie Krakowa ustawionych jest 460 koszy wyposażonych w tego rodzaju zabezpieczenia.

W ramach struktury MPO funkcjonuje Dział Kontroli, który systematycznie prowadzi kontrole planowane i interwencyjne, mające na celu egzekwowanie przestrzegania zasad gospodarowania odpadami komunalnymi, w szczególności poprzez kontrole nieruchomości w zakresie prawidłowej segregacji odpadów, posiadania wymaganych deklaracji oraz realizacji obowiązków wynikających z przepisów prawa. Kontrolujący w ramach swoich czynności podejmują również działania informacyjno-edukacyjne o zasadach gospodarowania odpadami komunalnymi.

Miejskie Przedsiębiorstwo Oczyszczania Sp. z o.o. w Krakowie prowadzi również działania edukacyjne i informacyjne mające na celu promowanie prawidłowego postępowania z odpadami. Problematyka właściwego korzystania z koszy ulicznych, w tym zakaz umieszczania w nich odpadów pochodzących z gospodarstw domowych, jest poruszana w ramach programów edukacyjnych realizowanych dla dzieci i młodzieży, takich jak: *Krakowskie dzieci wiedzą, jak wyrzucać śmieci*, *Od segregacji nie ma wakacji*, *Elektroodpady mają zasady* oraz *Krakowskie rady na różne odpady*. W 2025 roku uczestniczyło w nich blisko 4 tysiące uczniów krakowskich szkół.

Ponadto na stronie internetowej MPO dostępny jest film edukacyjny *Kultura niejedno ma imię*, a informacje przypominające o zakazie umieszczania odpadów komunalnych w koszach ulicznych są regularnie publikowane również w mediach społecznościowych Spółki. W ramach działań informacyjnych w 2025 r. rozprowadzono ponad 21 tysięcy materiałów edukacyjnych

zawierających m.in. komunikaty przypominające, że kosze uliczne nie są przeznaczone do gromadzenia odpadów pochodzących z gospodarstw domowych.

W zakresie akcji edukacyjnych, Urząd Miasta Krakowa od lat umieszcza na stronach serwisu Krakow.pl wszelkie informacje i materiały dotyczące dzikich zwierząt, w tym dzików. W kontekście ostatniego incydentu związanego z obecnością dzików na terenie Osiedla Kliny były to dwie informacje:

- *Miasto reaguje na zwiększoną obecność dzików w Klinach* – opublikowana na stronie: https://krakow.pl/aktualnosci/327201,29,komunikat,miasto_reaguje_na_zwiekszona_obecnosc_dzikow_w_klinach.html,
- *Miasto reaguje na problemy z dzikami* – <https://www.krakow.pl/id/327396>.

Z kolei od początku 2025 r. były to m.in.:

1. Bannery:

- *Nie dokarmiaj dzików w mieście* – z linkiem do informacji: <https://www.krakow.pl/id/285112>,
- w wersji drugiej z linkiem do serwisu: https://jestemekowkrakowie.pl/zwierzeta/zwierzeta_dzizie/ *Nie zapraszaj dzikich zwierząt do miasta* – z linkiem do strony internetowej: <https://jestemekowkrakowie.pl/>,
- w zakładce *Klimat* opublikowano banner *Nie dokarmiaj dzików w mieście* z linkiem do serwisu <https://jestemekowkrakowie.pl/zwierzeta/zwierzeta-dzizie/>.

2. Komunikaty:

- *Uwaga na dziki! Apel do administratorów rodzinnych ogrodów działkowych* <https://www.krakow.pl/id/316167>,
- *Dziki zwierzęta w mieście* – podsumowanie kampanii <https://www.krakow.pl/id/302847>,
- *Dziki zwierzęta w Krakowie* – <https://www.krakow.pl/id/301163> Urząd Miasta Krakowa Wydział Komunikacji Społecznej, tel. +48 12 616 13 60, fax +48 12 616 17 11 31-004 Kraków, pl. Wszystkich Świętych 3-4 www.krakow.pl,
- *Poznaj dzikie zwierzęta Krakowa* – wirtualny spacer <https://www.krakow.pl/id/298054>,
- *Bezpłatne szkolenie z fundacją Dzika Klinika* <https://www.krakow.pl/id/296919>,
- *Nie dokarmiaj dzików, bo to zachęca je do życia w mieście:* <https://www.krakow.pl/id/289673>

W zakresie działań podejmowanych przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie wymienić należy realizację umów na regularne usuwanie odpadów na terenach leśnych, co zmniejsza ryzyko przyzwyczajania zwierząt do źródła pokarmu. W przypadkach gdzie dziki ingerowały w lekkie konstrukcje koszy na śmieci w Borku Fałęckim wymieniono je na ciężkie betonowe rozwiązania, które są znacznie trudniej dostępne dla dzików lub zastosowano blokady koszy.

Na terenach zieleni wykonywane są dodatkowo działania prewencyjne, tj. koszenie trawników wokół placów zabaw, wyrównywania bądź rekultywacje (w miarę możliwości) zbuchtowanych trawników pozostających w utrzymaniu ZZM. Na terenach Miasta (w wybranych miejscach) montowane są również tablice ostrzegawcze dotyczące dzikich zwierząt.

W odpowiedziach na interwencje mieszkańców Miasto informuje, że incydenty związane z dzikimi zwierzętami, zwłaszcza chorymi, rannymi, uwięzionymi bądź stwarzającymi bezpośrednie zagrożenie, każdy mieszkaniec powinien zgłaszać pod numer alarmowy Straży Miejskiej Miasta Krakowa (nr 986) bezzwłocznie, w czasie ich trwania lub bezpośrednio po ich wystąpieniu. Umożliwi to szybkie poinformowanie Polskiego Związku Łowieckiego lub pogotowia do spraw zwierząt łownych i chronionych, a także odpowiednią ocenę sytuacji

i w uzasadnionych przypadkach przeprowadzenie interwencji w terenie. Straż Miejska posiada również urządzenia odstrasżające, które wypożycza mieszkańcom. Urządzenia te generują ostre, drażniące dźwięki, a w nocy emitują światło stroboskopowe, które stosunkowo skutecznie odstrasżają dziki.

W celu wypracowania możliwych rozwiązań Miasto organizowało również spotkania z przedstawicielami Powiatowego Inspektoratu Weterynarii, Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii oraz Głównego Inspektoratu Weterynarii. Spotkania te nie doprowadziły jednak do wskazania nowych możliwości działania, przede wszystkim z uwagi na obowiązujące ograniczenia prawne.

Nadmieniam, że problem obecności dzików w miastach ma charakter ogólnopolski. W dniu 2 czerwca br. odbyło się spotkanie w ramach Unii Metropolii Polskich poświęcone temu zagadnieniu. W jego trakcie zgłoszono szereg propozycji zmian legislacyjnych mających usprawnić zarządzanie populacją dzików w miastach. Obecnie propozycje te są na etapie opracowywania i nie zostały jeszcze przekazane ustawodawcy.

Miasto Kraków pozostaje również w stałym kontakcie z naukowcami z Uniwersytetu Jagiellońskiego prowadzącymi badania nad możliwością zastosowania antykoncepcji pokarmowej, jako metody ograniczania rozrodu dzików. Rozwiązanie to stanowi jedno z potencjalnych, nieśmiercionośnych narzędzi zarządzania populacją dzików w środowisku miejskim. Miasto monitoruje postęp prowadzonych badań i deklaruje gotowość do analizy możliwości wdrożenia tego typu rozwiązań w przypadku ich naukowego potwierdzenia oraz stworzenia odpowiednich podstaw prawnych umożliwiających ich stosowanie.

Mając na uwadze powyższe należy stwierdzić, że Miasto Kraków już obecnie realizuje znaczną część działań wskazanych w projekcie uchwały. Jednocześnie skuteczność dalszych działań jest w istotnym stopniu uzależniona od zmian przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności w zakresie możliwości zarządzania populacją dzików oraz rozwiązań związanych z obowiązującymi ograniczeniami wynikającymi z przepisów dotyczących ASF. W związku z tym wskazane jest prowadzenie dalszych działań na szczeblu krajowym, zmierzających do wypracowania odpowiednich zmian legislacyjnych, przy jednoczesnym kontynuowaniu działań edukacyjnych, organizacyjnych i prewencyjnych na poziomie lokalnym.

p.f. PREZYDENTA MIASTA KRAKOWA

Stanisław Kracik